

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13348

IN ERGETS-LAND

Jaime Finkielsztejn

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שול-ביבליאטעק

אין ערגעץ-לאנד

(מעטהרעד וועגן ארבעט און שאפן)

ארויסגעגעבן פון דער

צווישאַן און שלום עליכם שולן

בוענאם אירעם

1949

שול-ביבליאסעס

נומ. 1

סעדיע 1

*

אין ערנעץ - לאַנד

(מעטהלעך וועגן ארבעט אין שאפן)

ארויסגעגעבן פון דער

צווישאַן און שלום עליכם שולן

בוענאָס איירעס 1949

א י נ ה א ל מ :

דאס ליד פון בדוים — טאני לייב

אין ערנעץ-לאנד — י. ג. פרוז

דעם פאסטעכס טאכטער — וו. סאראיעו

וואס קינדער ווילן זיין — ז. וואסטרוזוג

דער חלום פון א שניידער — א. שינדלער

דער עלטסטער פון שטאט און דער ארעמער סטאליער
— ח. בארקאו

ווי נעמט מען ברויט? — א. שטיינבארג

א שניידער און א פרעסער — שלום עליכס

מיר גראבן א ברונעם — (לויס י. בערקאנסקי)

בעלי-מלאכות — י. קאצענעלסאן

דער פילאזאף אין דער פויער — י. גלאנץ

נעזאמלטער ליען - מאטעריאל
צונענרייט צום דרוק פון
חיים מינסקעלשטיין
און קעהאם סלינער

צו די פערער

„אין ערנעץ-לאַנד“ איז אַ נייע סעריע זאַמל־העפּטן, וואָס דער פּאַרלאַג „שול-ביבליאָטעק“ בײַ דער צווישן גיס אַרויס. די ערשטע זאַמל־העפּטן פון דעם פּאַרלאַג האָבן געפונען זייער אַ וואַרעמען אַפּרופּ אין אַלע ייִדישע שולן. צווישן די לערער און תּלמידים, און גאָר באַזונדערס צווישן דער ייִדיש־לייענענדיקער יוגנט, וואָס האָט אין זיי געפונען אַ שלל מיט אינטערעסאַנטע מאַטעריאַלן פון די בעסטע שאַפּונגען פֿון דער ייִדישער ליטעראַטור.

דער דאָזיקער זאַמל־העפּט, ווי דער ערשטער, אונסערן נאָמען **„ליבע און חברשאַפט“** פון דער סעריע, אַרבעט און שאַפּט זענען פּאַרגעזען פאַר קינדער פון די ייִנגערע קלאַסן. דער צוועק איז צו געבן די קינדער פּאַסיקן לייערשאַפּט אין הסכּם מיט דעם לערן־פּראָגראַם פון דער שלום עליכ־שול און מיט די לימודים אין די מערסטע ייִדישע שולן. דאָס פּאַרלייכטערס די אַרבעט פון די לערער און גיס אַ מעגלעכ־קייט, אַז די קינדער זאָלן פון דער פּריסטער יוגנט צוגעוויינט ווערן צו לייענען און זאָלן אַזוי אַרום, דורך ליטעראַריש־קיינסטלערישע שאַפּונגען, אַריינגעוועבט ווערן אין די פּעדים פון דער עכטער ייִדישער קולטור.

הגם די סעמאַטיק איז אַן איינהייטלעכע, אין הסכּם מיט דער קאָנ־צענטרישער שול־פּראָגראַם, זענען אָבער די מעשהלעך, ליזער און דער ציילונגען גענומען געוואָרן פון פּאַרשיידענע קוואַלן. סײַ פון דער אַלטער ייִדישער אגדה און סײַ פון די מאָדערנע ייִדישע שרייבער. די כּוונה דער פון איז אַ קלאַרע אנו איז אין הסכּם מיטן דערציערישן פּרינציפּ פון דער צווישן, צו אַנטוויקלען בײַ די קינדער דעם באַגריף און פּאַרשטענ־דעניש וועגן דער גאַנצקייט און המשכּדיקייט פון דער ייִדישער קולטור.

די דערפארונג האָט באַוווּזן, אַז די בײַז איצט דערשיינענע זאַמל
העפּט פון אונדזער פּאָלאַג, האָבן געדינט נישט בלויז, ווי אַ מאַסער
יאָל פאַר פּרײַע לעקסור אין דער היים, נאָר אויך ווי אַ באַוועגלעכע
כרעססאַמאַטיע פאַרן ייִדיש לימוד ספּעציעל אין די העכערע קלאַסן פון
כמעט אַלע ייִדישע שולן אין לאַנד און אין אַ גרויסער מאַס אויך אין
פּאַרשיידענע שכונותדיקע ישובים.

בײַ דעם מאָנאָל אין צוגעפּאַסטע לטרוביכער פאַר אונדזערע שולן;
אין דער נויטווענדיקייט אין כרעססאַמאַטיעס און ליטעראַרישע אַנסאַ
לאַגיס, וואָס זאָלן דינטן ווי האַנסביכער פאַר אונדזערע תלמידים. דער
פילן אונדזערע אויסגאַבעס פון דער „שול - ביבליאָמעק“ אַ צוויי
פאַכע זאָל און פילן דעריבער אויס אַ גרויסן און וויכטיקן בלויז אין
דער היינטיקער ייִדישער שול-ווירקלעכקייט אין אַרגענטינע.

דערפאַר מאַקע האָט דער פּאָלאַג איצט אויסגעברייטערט די צאָל
סעריעס, וואָס וועלן סײַסעמאַטיש דערשיינען, און וועלן, לכוּ,
באַרייכערן די ייִדישע ליטעראַטור פאַר קינדער און יוגנט מיט וויכטיקע
אויסגאַבעס, און וועלן דורך דעם מאַכן פולער און נאָרמאַלער די אַר
בעס אין און אַרום דער ייִדישער שול.

די רעדאַקציע

דאָס ליד פון ברויט

פאר די הענטלעך אין די רינגען,
שיינע קליינע קינדער זינגען :
וואַלקן, וואַלקן ניב א רעגן
פאר די קליינע קינדערס וועגן!

ווייזט א וואַלקן זיך פון אויבן,
נעמען זיך די פעלדער שטויבן,
און א רעגן — פערלדיין,
טריף-טראָפּ, טריף-טראָפּ, — הייבט אן ניין.

נעמען פעלדער זיך צעשפרייטן,
ווייך צעאקערמע אין בייטן ;
ווערן גרינע קארן-זאנגען
פון די בייטן אויפגעזאנגען ;

נעמט א טוי אויף זיי באַלד פאלן,
וואַרעמט זיי די זון מיט שמראַלן,

ווערן פעלדער נעל ווי נאלד,
פול מיט קארן, קארן-נאלד.

נעמען פולע פורן פארן,
פורן פארן, פירן קארן,
דורך די בערג און דורך די טאלן,
אין די טילן דאס צו טאלן;

הייבן אן די ווינטן ווייען
אין די טילן-פלינלען דרייען,
מאלן טילן, מאלן שנעל
פון דעם קארן ווייסן מעל.

קנעט דער בעקער מעל מיט הייוון
און פארהייצט זיין גרויסן אויוון.
ברענט דאס פייער, שייטלעך קנאקן,
נעמט דאס ברויט זיך בעסער באקן.

קויפן מאמעס ברויט דעם פרישן
און דערלאנגען אויף די טישן;
עסן קינדער פרישן ברויט,
זענען זיי נעזונט און רוים.

אין ערנעק-לאנד

הינטער דער שמאט, אויף א בערגל א ליימיקן, שטייען גלייך
ווי צונויפגעוואקסענע, צוויי קליינע הייזלעך. אין איין הייזל האט
געווינט א האלץ-העקער, וואס פלעגט א גאנצן זומער-סאג — און
די מעשה איז געווען זומער — שפאלטן האלץ אין די הויפן, —
מיט א ווייב א לעקער-בעקערן, וואס פלעגט ארוםגיין אין די רייכע
הייזער און באקן לעקער.

דאס צווייטע פאר-פאלק איז אויך געווען פארנומען אין שמאט;
ער איז געווען א סרעגער, וואס איז געשטאנען א גאנצן סאג אין
סארק, און אפגעווארם, מע זאל אים צורופן פון א געוועלכ און
הייסן ערנעץ אפמראגן סחורה, און זי, — זי איז, נישט פאר אייך,
קינדערלעך, געדאכט, א קראנקע געווען און דעמאלט געלעגן אין
שפיטאל.

אין סאל, אינדערפרי, א שיינער זומער-סאג געווען, די על-
טערע פון די הייזלעך זענען שוין לאנג אין שמאט, קומט ארום
פון איין הייזל איציקל, קוקט זיך ארום אין אלע זייטן, צי איז שוין
שיינדעלע נישט ארויסגעקומען, און זעענדיק אז נישט, גייט ער צו
איר פענצמערל צו און קוקט אריין: זעט ער, אז שיינדעלע, נאך
נישט אינגאנצן אנגעטון, שטייט ביים שויסל וואסער, זי דארף זיך
וואשן, האט שוין איינגעכויגן דאס קעפל און האלט זיך אפ, מד-
המתם קיל וואסער געווען.

פויקט ער, איציקל, אין שייכל פון פענצמער אריין:

— שיינדעלע!

— וואס, איציקל?

— וואש זיך אפ געשווינדער, מו זיך אן און קום ארום, מיר

וועלן עפעס פון.

— וואס?

שול - ביבליאסע

— וועסט שוין זען, עס איז מיר עפעס איינגעפאלן... נאר גע-
שווינד, שיינדעלע...

— ווי דו הייסט, — ענמפערט שיינדעלע און הייבט זיך אן
פליעסקען אין וואסער.

אז שיינדעלע איז ארויסגעקומען פאר דער מיר, איז שוין א
גרויסע זון געווען. פארלייגט זי דאס פלאכע הענטל אויף די אויגן
און הייבט דאס קעפל אויף און דערזעט: איציקל איז אויפן שפיץ
פון לייטיקן בערגל. פיל פון בויען איז זי צו אים צוגעלאפן:

— אוי, איציקל, זאלסט זען, ווי דיינע שווארצע האר שעמע-
רירן אויף דער זון, גלאנצן שלאגן פון זיי!

הייבט צו איר איציקל, וואס איז אויפן ליים געלעבן, די אויגן
אויף.

— און פון דיינע — זאגט ער — פליען פונקען...

— ווייל מיינע — זאגט שיינדעלע — זענען דוים...

— פלאמענדיקע...

— אבער וואס פוסטו, איציקל?

זי באמערקט ערשט, אז איציקל גראכט אינעם ליים.

— דאס, — ענמפערט איציקל, דאס גראכט נישט איבערדייסן-

דיק, — איז דאך די ארבעט, פון וועלכער איך האב דיר געזאגט...

— וואס האסטו געזאגט? וואס איז דיר איינגעפאלן?

— יא, שיינדעלע, פאר ליים צאלט מען אין שטאט געלט; פאר

א מולמער ליים גיט מען א צווייער, א דרייער. איז מיר איינגע-
פאלן, אז מיר זאלן גראכט ליים.

— איך אויך?

— דו אויך, שיינדעלע!... דאס ליים וועלן מיר פארקויפן אין

שטאט, און פאר דעם געלט עפעס קויפן פאר דיין מאמעס וועגן.
אין שפיטאל אריין.

— איך סארט נומער דו ביסט, איציקל, — שרייב אויס שיינ-
דעלע און ווארפט זיך צו איציקלען קושן, — איך ווי ליב האב איך
דיך!

— שפעטער, שפעטער, — ווערם זיך איציקל — פריער אר-
בעטן, געלט פארדיינען, עפעס קויפן, דער מאמען דייער אריין-
טראגן און פריער זי קושן...

— אמת, אמת! — איך מודה שיינדעלע און לאזט די פינגער-
לעך אין ליים אריין...
צעלאכט זיך איציקל!

— הער, שיינדעלע, נישט פאר דיין פינגערלעך, דראפעסט
מיט די נענעלעך, ווי א קעצל... לאז געמאך!
— ניין, ניין... אז דו ארכעסטס וויל איך איד...

— ב'מיון נישט זאלסט ליידיק גיין, גאט באהיים! נאר ווייסטו
וואס, דו ברענג ארויס א מולטערל, איך וועל גראבן און דו וועסט
צוזאמעננעמען און שימן אין מולטערל אריין... דערנאך וועל איך
אויפקראגן אין שטאט אריין...

— ניין, איציקל, איך וועל איך טראגן, איך וויל...

— וועסט מיר העלפן, שיינדעלע...

— גוט! — לאכט שיינדעלע און ברענגט ארויס א מולטערל.

איציקל, קיין ביז אונט, גראבט ווי א דערוואקסענער, שיינ-
דעלע קוועלט פון זיין שמארקייט און זאמלט דאס ליים... קוקט
אויף איציקלס הענט און זאמלט און שרייבט נאך א ציים אויס:
— איציקל, פיל!

כאפט איציקל דאס מולטערל אויף די אקסל.

— האלט אונטער, שיינדעלע!

שיינדעלע האלט אונטער, און ווי לאזן זיך ביידע פון לויסקו
בערגל אראפ. כאלד אונטערן בערגל, זעען זיי, זיצט עמען, שמעלן
ווי זיך אפ, באטראכטן, עפעס א יונגער מענטש אין א פעלערדיגע,

אין אַ גרויסן קאָפּעליוש מיט בריימע, בריימע ראַנדן, וואָס פאַר-
שמעלן אים דאָס פנים. די קינדער זעען דאָ אזאָ פיגור צום ערשטן
מאַל.

— כ'האַב מורא! — שמעלם זיך שיינדעלע אָפּ.

— ע, וואָס איז דאָ מורא צו האַבן? איך וועל צו אים צוגיין.

— אז דו וועסט צוגיין, גיי איך אויך... כ'וועל דיך אליין נישט

לאָזן...

לייגט איציקל אָפּ די לאַסט פון די אַקסל און גייט צו צום
יונגנמאַן און דערלאַנגט אים אַ ברייטן „שלום עליכס“.

דער יונגערמאַן וועקט זיך ווי פון אַ דרימל...

— אַ, שלום עליכס!... אי — צוויי קינדערלעך...

— זייט מוחל, כ'האַב אייך געוועקט?

— עס, אַביסל געדרימל, מיד פון וועג...

— פון ווייט? — פּרעגט איציקל.

ווערט שוין שיינדעלע האַפּערדיק:

— איר דאַרפט אין שטאַט אַרײַן, וועלן מיר אייך ווייזן...

— מיר מראַנגן, — זאָגט איציקל שטאַלן, — לייט אין שטאַט

אַרײַן.

נאָך וואָס?

— געלט פאַרדינען, — זאָגט איציקל.

— פאַר מײַן מאַמען אין שפּיטאַל אַרײַן עפעס קויפּן... —

פירט אים שיינדעלע און גיט צו, אַרויפלייגנדיק אַ האַנט אויף אַ-
ציקלס אַקסל:

— ער איז אַ שטאַרקער!... גראַבט מיט די הענט לייט! און

באַלד וועט איר זען, ווי ער גיט אַ הייב אויף די מולמער און מראַנגט
דאָס לייט...

זאָגט דער פּרעמדער: נאַרישקייטן!

— איך גיי דעריבער נישט אין אייער שטאַט אַרײַן, ווייל מען

אַרבעט דאָרט...

איציקל מאכט א נישט גלויביקע גרויסאסען; שיינדעלעם איין
געלעך פלאמען אבער נידעריק אויף:

— ווהיין דען? ווו מען ארבעט נישט? אפילו עלטערע? ווו
קיינער ארבעט נישט?

— קיינער! — שניידט אפ דער פרעמדער.

איציקל שמייכלט נישט-גלויביק.

— איר ווילט זען? קומט מיט מיר, — זאגט דער פרעמדער.

— ווהיין? —

— קיין „ערגעין“...

— אזא שמאט?

— אזא לאנד.

— ווי הייסט?

— דאס גאנצע לאנד, — פארציילט דער פרעמדער, — דאס

גאנצע לאנד, ווהיין איך. גיי און קען איך מיטגעסען, איז איין
גארטן. א גארטן אן א גרעניץ, אן א ברעג... אין דארטן וואקסן
גרייס אלערליי פרוכטן...

— רייסט מען?

— ניין... רייסט איז אויך אן ארבעט. מע גייט נאר צו „בוים,
בוים, גיב א פרוכט!“ — ביינט דער בויס צו א צווייג צום טויל,
מיט אן עפל, מיט א בארנע, מיט אן אפעלסין, מיט וואס איר
ווילט...

— בייסט מען אפ?

— ניין... בייסט איז אויך אן ארבעט. מע גיט א שלונג, און די
פרוכטן זענען דארט אווינע, אז ווי צענייען זיך אליין אין טויל...

— נאר פרוכטן? — פרעגט איציקל, אין דער זאך שוין אביסל
אריינגעצויגן.

— ברויט אויך, זעמל אויך: אויף נידערוקע בייסלעך וואקסן
זיי, שוין געבאקענע און זיסע, סאמע קומיש-ברויט... אין בלומען
אויך...

— שמענדיק, — פרעגט שיינדעלע, — מי זוכער, מי וויי-
מער?

דער פרעמדער שאקלם מיטן קאפ אויף יא.
— סידן אין ספעקטן? — מינס איציקל.

— ניין! — זאגט דער פרעמדער, — דארט איז קיין ווינסער
נארנישט פארטאן... קיין שניי און קיין רעגן נישט. שמענדיק א לוי-
טערער הימל איבערן קאפ און שמענדיק פרישע בלומען... און ס'איז
ביי זיי קיין גערמנער נישטא. מע דארף זיי נישט באניסן, מע דארף
זיי נישט האדענען, זיי וואקסן אויף און צעניסן זייער ריח איבערן
גאנצן לאנד...

— און מענטשן וואס טוען? — פרעגט איציקל.

— נארנישט. ליגן אין שאטן פון ביימער. אויף געלענערס פון
אלערליי פארביקע און שמענדיקע בלומען. און האבן הענט, און
ווערן פון הונגעריק, זאגט מען מיט בייס... זיי איד האב איד
דערצוילט...

איציקל פארטראכט זיך עפעס, מע זעט אן דעם שמערן, אן
דאס מוזל אינעווייניק ארבעט:

— עפעס א בייס, — טאגט שיינדעלע, — א צויבער-לאנד...
— ערנען-לאנד, — זאגט דער פרעמדער, — קומט קינדער-
אין ערנען-לאנד...

און ער הייבט זיך אויף צו גיין.

— ס'איז ווייט? — פרעגט שיינדעלע.

— איד זיי נישט! — שרייט פלוצלינג אים איציקל, און מוזא
האבנדיק טאמער טראגן אים די פיס אלעין אהינע, נישט ער זיך האס-
טיק א זעין אנדער און כאפט אן מיט א האנט א צווייט פון פאר-
טריקנסן בימל, אונטער וועלכן דער פרעמדער איז געווען.

— פארוואס? פרעגט דער פרעמדער.

— וואס וועל איד דארטן טון? — פרעגט איציקל צוריק.

— פארנעמיגן האבן! — זאגט דער פרעמדער, — ליגן אויף

די בלומען, עסן, טרונקען...

— און שפעטער?

— ווייטער ליבן...

— נאריש!

— אבער נישט ארבעטן...

— ניין — ענטפערט פעסט איציקל, — איך וואלט משונע

געווארן פונעם ליידיק-ניין... ווי קאן מען עס ליבן...

— ניין מען שפאצירן...

— אויך ס'ד א נאנג... ניין — און דעם קליינעם איציקלס

שמים ווערט עפעס, ווי א שפאלענע שטארק, — איך גיי נישט!

און די שמים ברעכט זיך כאלד איבער און ווערט אומרזיק

ציטערנדיק:

— און דו, שיינדעלע?

שיינדעלע מראכט נישט לאנג, זעצט זיך צו צו איציקלען, ציט

זיך אויס און לייגט איר גאלדן קעפל אויף זיינע קניען און קוקט

אויס מיט אירע געטרויע אייגעלעך אין פנים ארויף:

— אן דו — נישט, איך — איך נישט...

דער פרעמדער ציט מיט די אקסל און גייט זיין וועג. לאנג

לאנג האט אים איציקל נאכגעקוקט, ביז יענער איז פארשוונדן

געווארן. און דעמאלט האט ער זיך איבערגעכויבן איבער שיינ-

דעלען:

— ווייסטו שיינדעלע, — פרענט ער — ווער דאס איז געווען?

און ענטפערט אליין:

— דער יצר-הרע פון ליידיק-ניין...

שיינדעלע, וואס האט שוין געהאט געדרימלט, האט דער-

הערט און די אויגן געעפנט:

— אמת! און ס'ד, איציקל, אן דוד וואלט ער פארפירט, און

איך דאנק דיר דערפאר...

— און קום, — שפרינגט זי אויף, — לאסיר גיין מיין מיל-

טערל לייב.

און זיי האבן אזוי געטון.

דעם פאסטעכעם מאכטער

מיין באבע מענהט כסדר, אז יעדער מענטש דארף קענען א מלאכה, אין מלאכה איז מזל-ברכה.

אנטלעט, ביים מיט, זאגט צו מיר מיין באבע:

— „דו ווילסט זיין א שרייבער? אפשר ביסטו א שרייבער. אבער דו דארפסט זיך אויסלערנען עפעס אן ארבעט, וואס זאל ברענגען מענטשן נוצן. דארפסט מאכן עפעס פון לייב, צי פון האלץ, צי פון מעטאל, אדער פון סתורה. עס איז נישט שוין, אז א יונגער-מאן ווי דו זאל נישט קענען קיין מלאכה. זאג, וואס קענסטו? קענסטו אפשר מאכן א מיט, א בענקל, אדער אויסוועבן א מע-פעך? נו, זאג וואס קענסטו מוז?"

און די באבע קוקט אויף מיר ברתזולעך.

— „דו דארפסט זיך אויסלערנען מאכן זאכן, וואס מע זאל קענען זען, מע זאל קענען אנטאפן מיט די הענט, וואס זאל זיין נוציק.“

און זי האט זיך צערעדט:

— „איז אמאל געווען א קיניג, ביי די פערסן, האט ער געהאט א זון, האט זיך דאס בחורל פארליבט אין א פאסטעכעם א מאכ-מער, איז ער געקומען צום פאטער און זאגט:

— „אדוני מלך! איך האב ליב א פאסטעכעם א מאכמער און איך וויל זי נעמען פאר א ווייב.“

און דער קיניג האט געזאגט:

— „איך בין דער קיניג און דו ביסט מיין זון, אז איך וועל שטארבן וועסטו ווערן דער קיניג, היינט ווי אזוי קענסטו חתונה האבן מיט א פאסטעכעם א מאכמער?"

— „אדוני מלך! איך ווייס נישט, איך ווייס נאר, אז איך האב ליב דאס מיידל און וויל מיט איר חתונה האבן.“

זעט דער קיניג אז עס איז א גאטזאך, רופט ער אריין וויינעס א מענטשן און זאגט צו אים:

— „גיי צו דעם פאסטמעכס מאכטער און זאג איר, אז מיינ זון האט זי ליב און ער וויל זי זאל ווערן זיין כלה.“

איז דער שליה אוועק צו דעם פאסטמעכס מאכטער און ער זאגט איר, אז דעם קיניגס זון האט זי ליב און ער וויל, זי זאל ווערן זיין ווייב.

פרענט דאס מיידל: „וואס פאר אן ארבעט שוים ער?“
נענטפערט דער שליה: „ער איז דעם קיניגס זון. ער שוים נישט קיין שום ארבעט.“

האט דאס מיידל געזאגט: „ער מוז זיך אויסלערנען א מלאכה, אויב ער וויל איך זאל מיט אים חתונה האבן.“

האט זיך דער שליה אומגעקערט צום קיניג און איבערגעטרעדט די רייד פון דעם מיידל.

זאגט דער קיניג צו זיין זון: „דעם פאסטמעכס מאכטער וויל, אז דו זאלסט זיך לערנען אן ארבעט. ווילסט נאך אלץ מיט איר חתונה האבן?“

און דער זון האט געענטפערט: „יא. איך וויל זיך אויסלערנען פלעכטן שטרויענע מעפעכער.“

און מען האט דעם בחור געלערנט פלעכטן שטרויענע מעפעכער בער פון אלערליי קאלירן, געצירט מיט אלערליי באפוצונגען און פיגורן, און אין דריי מעג צייט האט ער געקענט פלעכטן פון שטרוי די שענסטע מעפעכער.

און דעם קיניגס שליה האט זיך אומגעקערט צום פאסטמעכס מאכטער און איר געוויזן וואס דער פרינץ קען טון.

און דאס מיידל איז אוועק מיטן שליה צום קיניגס פאלאץ און חתונה געהאט מיטן קיניגס זון.

**

אין מאל, דערציילט ווימער די באבע מיינע, האט דעם קיניגס זון שפאצירט איבער די גאסן פון באגדאד, ביז ער איז געקומען צו

אן איינפאר-הויז, וואס האט אויסגעזען זייער ריין און קיל. איז ער אריין אינגעווייניק און זיך געזעצט לעבן א מיט.

און דאס איינפאר-הויז איז געווען אן ארט פון גנבים און גולנים האבן זיי גענומען דעם קיניגס זון. אים אריינגעווארפן אין א גרויסער תפיסה, ווו זיי האבן געהאלטן זייערע געפאנגענע. די גנבים און גולנים פלעגן הרגענען די מעסע געפאנגענע און שפייזן מים זיי די דארע און באגערע. דעם קיניגס זון איז געווען א כח גערער און א דארער און קיינער האט נישט געוואסט ווער ער איז. האבן זיי אים גארנישט געטון.

און דער פרינץ זאגט צו זיין „איד קען פלעכטן שיינע שטרויע גע מעפעכער, וואס זענען ווערס א סך געלט“. האבן זיי אים גע-בראכט שטרוי און געהייסן פלעכטן.

און דריי מעג מים דריי געבט האט ער געארבעט און אויסגע-פלאכטן דריי שיינע מעפעכער.

— „געבט“, — זאגט דער פרינץ. — „די מעפעכער און מראגט זיי אונזע צום פערמישן קיניג, וועט ער איד געבן פאר זיי הונדערט גאלדשטיק“. האבן די גולנים גענומען די מעפעכער. אונזעקעמראגן אין קייניגלעכן הויף. און אז דער קיניג האט דערזען די שטרויענע מעפעכער, האט ער דערקענט זיין זונס ארבעט. ווייזט ער די מע-פעכער דער שטור, דעם פאסטעכט סאכטער, און ער זאגט:

— „די מעפעכער האט מען געבראכט צו מיר אין פאלאץ. דאס איז מיין זונס ארבעט, ער איז שוין נישטא עטלעכע מעג!“

קוקט דעם פאסטעכט סאכטער זיך גוט איין אין יעדן מעפעך באזונדער. אין די באצירונגען און באפוונגען און אין די שיינע געמעלן איז געווען באשריבן, אין דער פערמישער שפראך, ווו איר מאן געפינט זיך. און זי דערציילט עס דעם קיניג

און דער קיניג האט געשיקט באזאפנטע סאלדאטן צום ארט ווו עס האבן זיך געפינען די גנבים און גולנים און מען האט זיי אלע אויסגעהרגעט און די געפאנגענע באפרייט און דער פרינץ האט זיך בשלום אומגעקערט אין פאלאץ צום קיניג און צו זיין ווייב, דעם פאסטעכט מעכטערל.

און אז דער פרינץ איז אריין אין פאלאץ און דערנען זיין הויב,
 האט ער געקניט פאר איר און ארוםגעטומען אירע פיס אין געזאגט:
 — „ליבסטע מיין, צוליב דיר און דיין הכנסה בין איך איצט א
 לעבעדיקער. איך האנק דיר!“
 און איצט איז דער קיניג געווען שמארק צופרידן מיט דעם
 פאסטעכע סאכטער.

— „נ, — האט די באבע מייןע פארענדיקט, — דו זעסט
 שוין פארוואס יעדער מענטש דארף קענען א מלאכה?“
 — „יא, באבע-לעבן, — האט איך געזאגט, — איך זע סאקע
 אז דו ביסט געדעכט. ווי נאר כוועל פארדינען אביסל געלט, וועל
 איך קויפן א זעג, א הובל, א האכער און אביסל האלץ און וועל
 טאכן א שטול, אדער א שאפע פאר ביכער.“

וואס קינדער ווילן זיין

אז די קינדער זענען אריינגעקומען אין קלאס און זיך אריבער
 געזעצט אליף די ערסטע, האט דער לערער אזוי געזאגט:
 — מרעפס, קינדער, וואס מיר וועלן היינט טון?
 די קינדער האבן גענומען מרעפס:
 — מיר וועלן שרייבן אויפן טאפל.
 — זינגען שיינע לידער.
 — דער לערער וועט דערציילן א מעשהלע.
 אויף אלץ וואס די קינדער האבן געזאגט האט דער לערער גע-
 שאקלט מיטן קאפ אויף ניין.
 — „נ, זאל שוין דער לערער זאגן, קיינער ווייסט נישט, קיי-
 נער נישט, שווייגט שוין אלע, שווייגט!“

אין קלאס איז געווארן זייער רואיק.
— קינדער, — האט דער לערער געזאגט, — יעדער פון איך
וועט אויפשרייבן וואס ער וויל זיין, דערנאך וועלן מיר עס אלע
הויך איבערלייענען אין קלאס, — עס וועט זיין זייער אינטערע-
סאנט.

אלע האבן זיך זייער געפרייט און געזאגט:

— אוי, ווי גוט, ווי גוט!

באלד איז געווארן שא-שמיל אין קלאס, אזוי ווי אלע וואלטן
פלוצים אנטשלאפן געווארן. אבער קיינער איז נישט געשלאפן, יעדער
דער איז געזעסן פארמאכט און געשריבן. ווער עס האט שוין נישט
געהאט וואס צו שרייבן איז צוגעגאנגען צום לערער, אים אזויער-
געגעבן דאס באשריבענע בלעטל און זיך צוריק געזעצט.

איינער האט געפרעגט ביים צווייטן:

— וואס האסטו געשריבן?

— און דו, וואס האסטו געשריבן.

אבער קיינער האט נישט געוואלט פריער אויסזאגן.

אז אלע קינדער האבן פארענדיקט שרייבן איז געווארן שמיל
אין קלאס. דער לערער האט גענומען פארלייענען וואס יעדער האט
געשריבן.

בערל שרייבט:

„איך וויל זיין א מאטראס און אויספארן די גאנצע וועלט.
כ'האב אזוי ליב צו פארן! קיין מאל וועל איך נישט מיר ווערן! און
אומעסום וועל איך טון זיין, ביי די מענטשן-פרעסערס — אויך:
איך שרעק זיך גארנישט פאר זיי.“

איז געווארן א הורא אין קלאס:

— גוט געשריבן, בערל, גוט געשריבן! ס'איז טאקע גוט צו

זיין א מאטראס — האבן אלע געטומלט.

גאר אס לייענט שוין דער לערער ווייטער.

דוד שרייבט:

„איך וויל זיין א גרויסער פידל-שפילער, און מאכן, אז די
מענטשן זאלן נישט זיין אזוי טרויעריק.“

— פוין געשריבן, דודל! — האבן אלע אויסגערופן.

משהלע שרייבט:

„איך וויל קענען מאכן אזא גרויסע שמוץ, אז אלע קינדער פון דער גאנצער וועלט, זאלן קענען לערנען צוזאמען. און וואלט עס פריילעך געווען!“

שרהלע שרייבט:

„איך וויל זיין א גרויסע לערערין און אויסלערנען אלע מענ-
שטן, אז זיי זאלן זיין גוטע.“

עס איז נאך דא צו לייענען און צו לייענען. לייענט דער לע-
רער ווייסער.

עליע שרייבט:

„איך וויל זיין א רייכער און געבן מיין מאמע א סך געלט, אז ער זאל נישט דארפן אויפשטיין אזוי פרי. מיין מאמע שטייט אויף ווען די שמערן זענען נאך אין הימל.“

מאמעלע שרייבט:

„איך וויל זיין א גרויסער דאקטער און מאכן, אז די מענטשן זאלן זיין מער נישט שטארבן, און די וואס זענען געשטארבן זאלן צוריק לעבעדיק ווערן. וועט מיין ברודערל אויך צוריק קומען אהיים.“

שמענדק אזא שרויעדיקער איז ער, דער מאמעלע.

לייענט נאך אלץ דער לערער.

משהלע שרייבט:

„איך וויל קענען מאכן מעלער און גלעזער, וואס זאלן נישט געבראכן ווערן און אויבלע שויבן אין די פענצער, וואס ווערן קיין מאל נישט געפלאצט, וועלן די מאמעס נישט זיין אין בעס אויף די קינדער.“

לענגער פון אלע האט געשריבן הימל:

„מיין מאמע שטייט אויף ווייער פרי און צעטיילט אין די שטי-
בער ברויט. אז איך וועל זיין א גרויסער, וועל איך העלפן מיין
מאמען, עס איז אזוי גוט צו צעטיילן ברויט! אלע מענטשן ליבן נאך
אין די בעסן, קלאפט מען אז אין דער מיר.“

— וועד אין דארט? —

— כהאב נעכרשנס ברויט? — ענטפערט מען.

נאנצע נאכט האבן די מענטשן נישט געעסן, זענען זיי הונגעריק, וועלן זיי זיך דערפרייען.

איבער אלע גאסן וועל איך גיין פון הויז צו הויז, קיין אים
וועל איך גיין דורכלאזן וועל איך גיין אים ארויף מיט שווע-
רע קוישן ברויט, אלע, אלע וועל איך ברענגען עסן, ארויף א גוטע
פאסע-קלאדע, און ארבעטן און זיין צופרידן, איך וועל זיין
א ברויט-געטריבער.

דער לעדער האט געזאגט, אז אלע ארבעטן זענען שיין אנטע-
האלטן, דאס א גאטע וועג.

האט דער לעדער געזען וועד וועד גליקלעך! פריילעכע זענען זיי
געלאפן אהיים צו דערצילן אלע זייערע און שמוע.

וויבטאג זיך אן און זיך אן און זיך אן
ווען זיך אן און זיך אן און זיך אן
ווען זיך אן און זיך אן און זיך אן

דער תלום פון א שניידער

אן ארעם יתומל אין אמאל געקומען צו א שניידער
און פיל אים זעבעטן: וואו האט דאס גאט געטאן
ווען זיך אן און זיך אן און זיך אן
איסנעל ערנט אייער מלאכה?

דער שניידער האט דעם וועג געפונען:

ווען דאס וועד זיך אן און זיך אן און זיך אן
דאס האט זיך געענטפערט א זיך אן און זיך אן
ווען זיך אן און זיך אן און זיך אן
ווען זיך אן און זיך אן און זיך אן

— קום מאַרנן! — האָט דער שניידער געזאָגט צום
 יתום, — אַיך קאָן דו דין היינט נישט צונעמען.
 דעם צווייטן טאָג איז דאָס יונגל ווידער געקומען.
 — אַיך וויל ווערן אַ שניידער, — האָט ער ווידער
 געזאָגט.

האָט אים דער שניידער ווידער געפרעגט, וואָס פאַר
 אַ חלום עס האָט זיך אים געחלומט.
 האָט דאָס יונגל דערציילט: — אַיך האָב געזאָגט
 דערט אַ נאַנצע נאַכט און אינטערוועננס געפונען און
 אוצרה, אַ גרויסן טייסטער פּול מיט נאַרדענע דענדלעך.
 — אַיך קאָן מיט דו דין היינט ווידער נישט אַנהייבן,
 קום מאַרנן.

אַזוי איז דאָס יונגל געקומען יעדן טאָג. דער שנייד-
 דער האָט אַליין געוואַלט וויסן, וואָס דעם יתום האָט
 זיך געחלומט און אים אַלע מאָל אַהיים געשיקט און גע-
 הייסן קומען מאַרנן.

אין מאָל קומט דער יתום צו גיין און דערציילט
 דעם שניידער:

— געכטן ביי נאַכט האָט זיך מיר געחלומט: אַיך
 בין געווען אויף אַ שניידערדיש בענקעלע און אַ נאַנצן
 טאָג גענייט. גרויסע טראַפנס שווייס זענען געדונען פון
 מיין שטערן. שפעט פאַר נאַכט, ווען אַיך האָב אַוועק
 געלייגט די נאָרל פון מיין האַנט, האָב אַיך פּלוצים דער-
 זען, אַז די נאָרל איז פון גינגאַלד ...

— נאָר וויל, מיין קינד, דאָס איז אַ חלום פון אַ שנייד-
 דער! אַזוי דאַרף חלומען יעדער קינד, וואָס וויל זיך
 אויסלערנען שניידערדיי.

נאָך דעם איינענעם טאָג האָט דער שניידער צונע-
 גומען דעם יתום פאַר אַ לערןדיינגל.

דער עלטסטער פון שטאָט און דער אַרעמער סטאַליער

אטאַל איז אין א שטאָט געקומען א נייער עלטסטער, דער הויפט פון שטאָט. ער איז געווען זייער א גור מער און א קלוגער. ער האָט געמאַכט א גרויסע שמחה פאַר די נייע איינוווינער, און געלאָזט אויסהופן, אז ווער עס וויל קען קומען צו דער שמחה. זענען געקומען א סך מענטשן. אלע האָבן געבראַכט מתנות. מ'האָט געבראַכט זילבערנע און גאלדענע זאָבן. מ'האָט געבראַכט די מענטשען און בריליאַנטענע זאָבן. די שענסטע מתנות!

אין שטאָט האָט געווינט אן אַרעמער סטאַליער, וואָס האָט אויך געוואָלט גיין צו דער שמחה און ברענגן גען א מתנה. האָט ער געבראַכט דעם הויכן באַאמטן א מתנה א בענקל, זייער א שיין, קאלירפול און פיין אויסגעשניצט בענקל. דער שטאָט-באַאמטער איז גע- זעסן ביים טיש אויבן-אָן, און האָט געזען די מתנות, וואָס די מענטשן האָט געבראַכט, און האָט זיך גאַנצע- פּרעגט אויף די מענטשן, ווער זיי זענען. פּלוצים האָט ער צוגערופּן צו זיך דעם אַרעמען סטאַליער און געזאָגט: — א דאַנק דיר, ליבער מענטש, פאַר דיין מתנה. זעין זיך אַזעק לעבן מיר.

האָבן אלע געסט זיך געוונדערט: וואָס איז דאָס? אייניקע האָבן געבראַכט גאלד און זילבער, און די מענטשן און בריליאַנטן, און זיי זיצן נישט אויבן-אָן, און דער אַרעמער סטאַליער האָט געבראַכט א בענקל, און דער

עלמסמער האָט אים אַוועקגעזעצט אַניכונדאָן לעבן זיך.
 האָט איינער שטילערהיים אַ פּרעג געטון דעם
 עלמסמון, פאַרוואָס ער האָט אַזוי געטון.
 — איך זע, אַז איד ווונדערט זיך, — האָט דער שטאַט-
 הויפט זיך אויפגעהויבן און גערעדט צו די מענטשן. — וועל
 איך איך אַליין דערקלערן: איד, מענטשן, ניט דאָס, וואָס
 איד האָט. איד האָט נאָלד און זילבער, די מענטשן און ברוי-
 ליאנטן, ניט איד דאָס מיר אַ מתנה. אָבער אַט דער ליבער
 מענטש, דער אָרעמער סטאַליער, האָט אין זיין מתנה
 אַריינגעלייגט אַ סך געלט, וואָס ער האָט נישט. ער האָט
 מסתם געדאַרפט לייען געלט. ער האָט אויף דער מתנה
 אויך שווער געאַרבעט מיט די אייגענע הענט, און איד
 האָט אייערע מתנות אַליין נישט געמאַכט. דערפאַר איז
 מיר זיין מתנה ליבער פון אַלעמענס.
 און נאָך דער שמחה האָט דער אָרעמער סטאַליער
 געקראָגן פון דעם שטאַט-הויפט דייכע מתנות, און מיט
 זייער אַ פּריילעך האַרץ איז ער גענאַנגען אַהיים.

ווי געמט מען ברויט?

-
- איין מאָל פּרענט דער לערער ביי שימעלען:
 - שימעלע, ווי געמט מען ברויט?
 - ביים בעקער.
 - און דער בעקער ווי געמט?
 - איך ווייס נישט.
 - הער, שימעלע, וועל איד דיר דערציילן: איין מאָל

אין א שיינעם פרימאדן אין ארויסגענאנגען א פויער
אויפן פעלד און צענדאבן די ערד. גענומען קערנדלעך
א פולע האנט, געווייט און געזאגט:

זיי, פארזיי מזל, גליק.
מאמע געמט, ניט צוריק.

זענען ארויסגענאנגען קליינע קינדערלעך אין גע-
זונגען:

נאט, נאט, ניב א דעגן
פאך די קליינע קינדערס זעגן.

אין באלד געווארן וואלקנדיק, אין א ליבער דעגן
אין גענאנגען און אנגעטרונקען די ערד.

זענען אויסגעוואקסן פון דער ערד שיינע, הויכע,
גילדערנע זאנגען. אין ארויסגענאנגען דער פויער מיט
א בלישטשענדיקן סערפ, א פאך געטון מיטן סערפ
קעגן דער זון, א קלונג געטון מיט אים אין א שטיין —
א פונק, א בלייז! און דער פויער האט גענומען שניידן
די זאנגען.

נאך דעם, אז די זאנגען זענען טרוקן געווארן, האט
ער גענומען א דרעשער, געקלאפט אין די זאנגען און
ארויסגעקלאפט פון שטרוי אלע קערנדלעך.

האט דער פויער צוגיפגענומען אלע קערנדלעך
און זיי אוועקגעפירט אין מיל אריין. דארטן האט דער
מירנער זיי געמאלן און געזונגען:

מילעכל, מילעכל! מאל און מאל!
ניב מיר, מילעכל, מעל אן צאל.

האט גענומען דער בעקער דאס מעל, אריינגעגאסן
וואסער, געקנאטן, ביי ער האט אויסגעקנאטן דאס שייג.

ער האט איינגעהויבט דעם איינזאם אריינגעזעצט די
ברויטן אהין אין געווננען:

ברויט אין איינזאם, ברויט אין איינזאם,
באקט זיך דאס גוט אים.
און פון דארטן, און פון דארטן
פארטיק קומט ארויס!

אין שטעלען נעפעלן געווארן דאס מעשהלע, ער
האט זיך עס גוט אויסגעלערנט און אלעמען דערצוילט.

א שניידער און א פרעסער

מיין ברודער עליע און זיין חבר פיניע ארבעטן אין צוויי באדן
זונדערע פאבריקן איינער אין א שניידער, דער צווייטער אין א
פרעסער. א שניידער דארף נישט נייען מיט די הענט, ער שטעמט
אויף דער מאשין. דאס דארף מען אבער אויך קענען. עס שטעמט
זיך נישט אליין.

ווי אזוי האט זיך מיין ברודער עליע אויסגעלערנט שטעפן?
מען האט אים געגעבן איבערגעבליבענע שטיקלעך, ער זאל זיי איי-
בערגניין היין און צוריק עסלעכע טאל און אין געווארן א שניידער.
אויף מארגן האט ער שוין געשטעמט.

פיניען האט מען אויך אוועקגעזעצט ביי דער מאשין. ווי עליען.
מען האט אים אויך געגעבן איבערגעבליבענע שטיקלעך, ער זאל זיי
איבערגניין היין און צוריק מיט דער מאשין. טוט ער אבער אליין
כאפנדיק. האט זיך געטראפן מיט אים אן אומגליק — ער האט אין

איילעניש פארמשעפעט דעם לינקן ארבל פון וועסמל צו דער מא-
שין. א גליק כאטש, וואס נישט די האנט. ווי-וויי, וואס מען האט
זיך אנגעלאכט פון אים!

פיניע גייט אוועק אין אן אנדער פאבריק און שמעלט זיך
דארט פאר א פרעסער, אן אונטערפרעסער דערוויל. אז ער וועט
זיך אויסלערנען די ארבעט, וועט ער גיין העכער און העכער. דער-
וויל ווערט נאך פיניע גוט פארשווארצט און אליין איבער זיין טבע,
וואס ער האט ליב אלץ צו מון כאפנדיק. ער קומט אלע טאג אהיים
א צעבריסער.

אין מאל איז ער געקומען מיט א צעקאליעסשעסער נאז. וואס
איז די מעשה? ער האט זיך ביים פרעסן אפגעברייט די נאז. ווי
קומט דאס פרעסל צו זיין נאז? לאזט זיך אויס, אז פיניע האט גאר
געזוכט א שטיקל ארבעט, האט ער זיך אנגעבויען הארט צום מיט
און געמראפן מיטן שפיץ נאז אויפן אנגענליסן פריעל.

גאר פיניע איז א מענטש, וואס זארגט נישט. מיט דער צייט
וועט ער זיך אויסלערנען און וועט גיין העכער און העכער.

מיר גראבן א ברונעם

די זון איז שוין געווען גענוג הויך, האבן מיר זיך געלאזט אין
וועג אריין. א סופצן מאן זענען מיר גענאנגען, באלאדן מיט לאפער-
מעס, גראבאייזנס און האמערס. מיר זענען גענאנגען גראבן א
ברונעם.

דער וועג איז געווען זאמדיק און שווער — בארג אראפ, בארג
ארויף. א שווייס האט אונדז אינגאנצן באגאסן. א שעה צייט זען

נען מיר אזוי געגאנגען, ביז מיר זענען צוגעקומען צופוסנס פון א בארג. דא וועלן מיר פון אונזער ארבעט.

פון מזרחזיים זעען זיך די וויסמע בערג פון יהודה, מיט זייער רע נאקעמע פעלדזש-שטייגער.

פון מערבזיים — א בלויער פאס, וואס גיסט זיך צוזאמען מיטן ברעג הימל — דאס איז דער ים.

און העט זויט אזויער, אנטקעגן אונדז, שפרייטן זיך אויס בליענדיקע גערמנער, ביז צום סאמע עק האריזאנט.

מיר האבן אראפגעווארפן פון זיך דאס געצייג, אויסגעטון די שיך, די מלבושים, און מיר זענען געבליבן שטיין בארוועט און אין די בלויע העמדער.

מיט געלעכטער און מיט באוונדערונג האט איינער באטראכט דעם אנדערן.

מיר האבן גענומען א שוואק און אים אריינגעהאקט אין דר'ערד. צום שוואק האבן מיר צוגעבונדן א שמאנג אין אביי-צייכנס אויף דער ערד ארום אונדז א גרויסן קרייז.

גלייך האבן מיר זיך גענומען צו די גראבאייזנס. די פארהאר-טעוועמע ערד האט זיך געקרישלם שטיק נאך שטיק. דער אנגע-צייכנסער קרייז איז געווארן סיפער, און אונדזערע גראבאייזנס האבן זיך אפגעשלאגן אין דעם שטיינערדיקן באדן און אפגעהילכט ווייט-ווייט ארום.

מיר גראבן א ברונעס!

אונדזערע הענט, וואס האבן קיינמאל נישט געהאלטן קיין אר-בעטס-געצייג, באוועגן זיך ארויף און אראפ מיט קראפט און מיט איינגעשפארטקייט. די פרייד פון דער ארבעט ווערט וואס אמאל גרעסער. און מיר ארבעטן אליין מיט מער חשק — וואסער וועט זיין!

שול-דיבליאטעס

די קייסלעך פילן זיך אן גיך מיט דער אויסגעטראכענעטער ערד
אין זיי פליען ארויף פון האנט צו האנט.

מיר גראבן וואס אמאל מיפער אין מיפער, און דערהוייל אין
ארום אונדז אויסגעוואקסן א בארג מיט פרישער ערד.
מיר ארבעטן מיט פרייד.

קיינער פילט נישט, ווי די זון ברענט אין גלים איבער אונז
דזערע קעפ.

קיינער פילט נישט דעם שווייס, וואס גיסט זיך פון אונדזערע
פנימער.

קיינער באמערקט אפילו נישט די בלאזן, וואס גייען אויף אויף
די פינגער...

דער בארג אויסגעטראכענעט ערד וואקסט וואס אמאל העכער.
די ערד ווערט וואס אמאל נאמער. באלד וועט א שלאג פון א קאל-
מער אין א פרישער קוואל, וואס וועט אפפרישן אונדזערע לייבער
און די גאנצע געגנט ארום.

באלד-וועט זיין וואסער!

בעלי - מלאכות

★

בין איד מיד א שניידערל,
דופט מען מיד רעב נאָדל;
צי איד מיד אזוי ארדיין
א פאָדעם אין א נאָדל.
בימאד אין עק א קניפעלע —
ניי און ניי כסדר;
אַט אזוי און אַט אזוי
ניי איד מיד די קליידער.

מודיידיי!

מודיידיי!

ניי איד מיד די קליידער.

בין איד מיד א שוסטערל,
דופט מען מיד רעב מיכל;

נעם איד מיר אזוי דעם אל
און שמעד אריין אין שיכל.
ווערט אין זייל א לעכעלע,
שמעק אריין א משוועקל
אַם אזוי און אַם אזוי
קלאפ איד מיטן העקל.

קלאפ און קלאפ!
קלאפ און קלאפ!

קלאפ איד מיטן העקל.

בין איד מיר א בעקערל,
זופט מען מיר רעב לעמל;
קנעט איד מיר דאַם פייג נוט אויס
און שנייד דאַם ברויט און זעמל.
כליינ זיי אויף דער לאַפעמע,
נעשוואַלענע פון דיוון;
אַם אזוי און אַם אזוי
רוק איד זיי אין אויוון.

באלד אריין
און באלד ארויס

הין און צוריק פון אויוון.

דער פילאזאף און דער פויער

אן אלטער געלערנטער, א פילאזאף, האט געדארפט אמאל אריבערשווימען א טייך. האט ער געדונגען א פויער מיט א זעגל-שיפל.

דער מאג איז געווען שיין, דער הימל לויטער און דער טייך בלוי. וואס-זשע האט דער פילאזאף מורא? גארנישט.

פארן אזוי דער פילאזאף און דער פויער אויפן שיפל. און דאס שיפל גליטשט זיך שטיל, א מחיה. דער פילאזאף קוקט אויפן הימל און דער פויער — אין וואסער.

מאכט דער פילאזאף צום פויער:

— פילאזאפיע קענסטו?

דער פויער האט נישט געוואסט, וואס דאס איז אזוינס. זאגט ער איינפאך: ניין.

— אויב דו קענסט נישט, פויערל, קיין פילאזאפיע, — מאכט דער פילאזאף — האסטו א העלפט פון דיין לעבן פארלוירן. א שאד!

— און מאמעטאטיק ווייסטו אויך נישט?

— ניין, — זאגט דאס פויערל פארשעסט.

— איי, איי, — זאגט דער פילאזאף — און געשיכטע מסתמא קענסטו אויך נישט, — האסטו דריי פערטל פון דיין לעבן, ברודערל, פארלוירן.

דערנױל האט דער היכל גענומען זיך איינצוקלען אין וואלקנס
און די זון האט זיך וווּ באהאלטן. ס'איז געווארן פינצטערעך און
פינצטערעך. אַ שמאָרקעך ווינט האט גענומען יאָגן פֿון יענער זײַט,
ווי די זון איז אונטערגעגאַנגען. דאָס שיפל איז געשפּוונגען פֿון
אײן כּוואַליע אײף דער צווייטער. אַם וועט דער ווינט עס איבער-
קערן.

דער פּילאָזאָף איז געזעסן און האט זיך אָנגעהאַלטן ביים טאַמל
פונעם פּויער און האט שטיל געטורמלט אַ תּפּילה.
— שווימען קענט איר? — האט איינפאך געפרעגט דער פּויער
יעם פּילאָזאָף.

— זײַן. — ענטפּערט דער געלערנטער דערשראָקן.
— האט איר דאס גאַנצע לעבן פּאַרלוירן. דער פּילאָזאָף, —
האט וואָיק געענטפּערט דער פּויער.

אויסנאכט פון דער צווייטא אין ארבענטיגע

בין איצט דערשינען :

היים פונקטשטיין: אנאליטישע לערן־פראגראם (פאר א זעקס־טאג
סיקער צונאכטשול) 1943
100 לידער מיט טוויק (פאר שול און היים), 1947
שול־בלעטער (אויסנאכט פון דער צווייטא פאר שול־פראגראם), 6 נומערן
צווישאידיגע (אינפארמאטיווער בולעטין פון דער צווייטא און
שלום עליכם־שולן), 5 נומערן

שול - ביבליאטעק :

1	העפט	אין נעמט
2	"	"
1	"	יידן אין ארבענטיגע
1	"	ארץ ישראל
2	"	"
1	"	י. ל. פרץ
2	"	"
	(צווייטע אויסלאגע)	אין נעמט
	"	ארץ ישראל
	"	יידן אין ארבענטיגע
		טאיר ורבבל: קליינע העלדן
		(אקטועלע מעשהלעך פון ישראל)
		דאס ווינדערלעכע פייפל
		(מעשהלעך וועגן ליבע און חברשאפט)
		אין ערנעד־לאנד
		(מעשהלעך וועגן ארבעט און שאפט)

דערשיינט אינניכן :

קעמאט קליגער: ברויט מיט חלום
(לידער פאר קינדער)

≡≡≡ BIBLIOTECA ESCOLAR ≡≡≡

En el País de Fauja

(CUENTOS SOBRE EL TRABAJO)

Editado por la Organización de

Escuelas Laicas Israelitas "ZWISCHO"

ESCUELAS SCHOLEM ALEIEM

S E R R A N O 2 4 1